

เอกสารประกอบการเรียนการสอน
วิชา การเขียนบทภาพยนตร์
การรีเสิร์ชเพื่องานภาพยนตร์
ทรีตเมนต์ (Treatment หรือ Film Treatment)
ผู้สอน : อ.ดร.พงศวีร์ สุภานนท์

ความหมาย กับ ทรีตเมนต์ (Treatment หรือ

คำว่า “ทรีตเมนต์” นี้ เชื่อว่านักศึกษาหลายคนคงได้ยินคำนี้จนคุ้นหู โดยเฉพาะในวงการเครื่องสำอาง อาจหมายถึงครีมรองพื้นหรือวงการเครื่องยนต์ทั้งหลาย หมายถึง หัวเชื้อ น้ำมันเครื่อง รวมทั้งวงการแพทย์ในเชิงรักษาผิวหนังตามสูตรต่างๆ เป็นต้น

คำว่า “ทรีต” มาจากภาษาอังกฤษว่า “Treat”

หมายถึง การ(ไป)ดำเนินการกระทำให้เกิดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

คำว่า “ทรีต” (“Treat”) ในภาพยนตร์ จึงหมายถึง

การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อภาษาบรรยายเรื่องราวให้เป็นถ้อยคำที่อ่านแล้วเกิดภาพลักษณ์ตามไปได้ ซึ่งภาษาอังกฤษ เรียกว่า फिल्म ทรีตเมนต์ (Film treatment)

* ขั้นตอนการทรีตเมนต์

หลังจากที่ดำเนินการเขียนโครงร่างแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการนำโครงร่างไปเขียนเป็นทรีตเมนต์ ซึ่งโรลันโด กิอูสตี (Rolando Giustini) เจ้าของแผนภูมิพื้นฐานของการเขียนบทที่เรานำมาใช้เป็นมาตรฐานในการศึกษา ได้อธิบายถึงขั้นตอนในการ “ทรีต” โครงร่าง (the Outline) ออกมาเป็นทรีตเมนต์ ไว้ 3 ขั้นตอน

1. ขั้นบูรณาการ (integration)
2. ขั้นตีความ (interpretation)
3. ขั้นทำให้สมบูรณ์ (completion)

1. ขั้นบูรณาการ (integration)

คือ การยกเอาลำดับข้อต่างๆ ในโครงร่างออกแล้วเรียบเรียงเขียนขึ้นมาใหม่เป็นความเรียง

2. ขั้นตีความ (interpretation)

2.1 ใช้ถ้อยคำที่เป็นการสร้างภาพลักษณ์เข้าแทนที่วลีและถ้อยคำที่เป็นนามธรรม หรือเขียนใหม่เป็นรูปธรรม

2.2 สร้างบรรยากาศ และรูปลักษณ์ของภาพยนตร์ โดยบรรยายสถานที่ และฉากต่างๆ

3. ขั้นทำให้สมบูรณ์ (completion)

- 3.1 บรรยายเอ็กชัันของตัวละครให้ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น
- 3.2 เพิ่มเติมรายละเอียดทั้งหมดของพล็อต

3.3 ระบุประเด็นของบทเจรจา แล้วเขียนให้เข้ารูปแบบของฟิล์ม ทริตเมนต์

ตัวอย่างการเขียนทริตเมนต์จากโครงร่าง

โครงร่าง

1. โจ บอนเนอร์ เป็นชายหนุ่มผู้มองโลกผิดไปจากความเป็นจริง และไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต เขาทำนักร้องอยู่ในเขตมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งของฟิลาเดเฟีย ตอนช่วงปีพ.ศ. 2513 – พ.ศ. 2523
2. โจออกมาจากอพาร์ทเมนต์ของเขาก่อครั้ง หลังจากทั้งวันที่ล้มเหลวได้ผ่านไป เขาไปที่ร้านขายของและพบกับแมรี่ เขารู้สึกสนใจเธอ จึงขออนัดพบ หลังจากที่เธอเลิกงาน

ทริตเมนต์

หนังเปิดฉากขึ้นด้วยการแพนให้เห็นสภาพเมืองฟิลาเดเฟีย **(สถานที่)**
มันเป็นบ่ายจัดของวันที่อากาศร้อนอบอ้าว เวลาเย็นที่คลับลานใกล้เข้ามาได้ทำให้ความร้อนลดลง ค่อยๆ ความร้อนเริ่มระยิบ **(สถานที่)**
(บทพูด) ชายหนุ่มคนหนึ่ง ซึ่งเราจะรู้จักเขาในนามของโจ บอนเนอร์ **(ตัวละคร)**
ดูราวจะผุดขึ้นมาท่ามกลางความร้อนระยิบของฟุตบอล เมื่อเขาเดินขึ้น **(แอ็กชัน)**
มาจากสถานีรถไฟใต้ดิน เขาเดินช้าๆ ไปตามถนน แดดยามบ่ายจัด **(อารมณ์)** ก่อให้เกิดเงายาวพาดออกจากตัวเขา
หลังจากได้ตระเวนหางานมาทั้งวันโดยไร้ผล โจกลับไปยังอพาร์ทเมนต์ **(แอ็กชัน)**
รกรุงรัง ในแสงสลัวภายในอพาร์ทเมนต์ เขาตรงไปที่ตู้เย็น
(แอ็กชัน) เปิดหาเบียร์ พลันก็ระลึกถึงสาวสวยผมสีน้ำตาลเข้ม **(ตัวละคร)** ซึ่งขายเบียร์ให้เขา
(แอ็กชัน) เขาออกไปที่บาร์อีก ที่นั่นภายใต้บรรยากาศสบายเป็นกันเอง **(บรรยากาศ)**
เขาก็ลืมปัญหาของตัวเองสนิท แล้วเริ่มต้นพูดคุยกับแมรี่สาวบาร์ผู้นั้น แมรี่มีผมสีน้ำตาลสวยสะดูดตา อายุปลายยี่สิบ **(บุคคลิกตัวละคร)**
(แอ็กชัน) เธอจำเขาได้ในทันทีแล้วเชื่อว่าเขาจะมาบ่นเรื่องเบียร์ที่ซื้อไปหรือ (บทเจรจา)
(แอ็กชันและบทเจรจา) เขาบอกเธอว่าไม่อยากดื่มคนเดียว และถามว่าเธออยากจะทำอะไรหลังเลิกงานหรือไม่

หมายเหตุ จากข้างต้นเป็นการเขียนทริตเมนต์จากโครงร่าง ซึ่งทริตเมนต์ดังกล่าวนี้เป็นเพียงรูปแบบหนึ่งเท่านั้น การเขียนทริตเมนต์โครงร่างนี้ ยังทำได้อีกหลายรูปแบบ ทั้งหยาบคาย หรือ

ละเอียดกว่าตัวอย่างนี้ แต่ไม่ว่าจะเป็นแบบใด เป็นสไตล์ของนักเขียนนักเขียนบทแต่ละคน
ตัวอย่างการเขียนทริตเมนต์ เรื่อง หนูน้อยหมวกแดง

เราอาจเขียนทริตเมนต์เรื่อง หนูน้อยหมวกแดง ได้หลายแบบด้วยกัน ดังนี้

ทริตเมนต์ที่ 1

หนูน้อยหมวกแดง อาศัยอยู่กับแม่ของเธอในกระท่อมเล็กๆ สะอาดสะอาดที่ชายป่าแห่งหนึ่ง แม่สั่งให้เธอเอาของไปเยี่ยมคุณยาย ระหว่างทางเธอได้พบสุนัขป่าตัวหนึ่ง แต่เธอรีบผลจากมัน โดยให้เหตุผลว่าจะรีบไปเยี่ยมคุณยายซึ่งป่วยอยู่และเอาขนมไปให้ด้วย เจ้าหมาป่าได้ยินดังนั้นก็รีบไปทางลัด จนถึงบ้านคุณยายก่อน มันกินคุณยายเข้าไป แล้วก็เข้าไปนอนแทนที่

เมื่อหนูน้อยหมวกแดงมาถึง เธอรู้สึกว่ารูปร่างหน้าตาคุณยายผิดปกติไป เธอจึงถามคำถามสามข้อ เจ้าหมาป่าตอบอย่างไม่สนใจ เด็กหญิงจึงรู้สึกว่าแท้จริงคนที่อยู่คือหมาป่า เจ้าหมาป่าจึงโผล่ออกจากเตียงเพื่อจับตัวเธอ หนูน้อยหมวกแดงรีบวิ่งหนี ขณะที่กำลังไล่ล่ากันอยู่นี้เอง คนตัดฟืนบังเอิญผ่านมา จึงฆ่าหมาป่าตาย และช่วยชีวิตเด็กน้อยไว้ได้

วิเคราะห์ทริตเมนต์แบบที่ 1

ทริตเมนต์ที่ 2

หนูน้อยหมวกแดง เป็นการแสดงบัลเล่ย์ความยาวครึ่งชั่วโมง โดยใช้เพลงดั้งเดิมของเรื่อง จัดฉากตามสไตล์นิทานสมัยก่อนและมีเพียงการเดินเท่านั้น โดยไม่มีคำบรรยายหรือบทเจรจาใดๆ

วิเคราะห์ทริตเมนต์แบบที่ 2

ทริตเมนต์ที่ 3

หนูน้อยหมวกแดง เป็นเรื่องของเด็กสาวอายุ 16 ปี อาศัยอยู่ในสลัมของกรุงลอนดอน เธอเที่ยวเร่ร่อนอยู่ข้างถนนจึงได้เรียนรู้และมีประสบการณ์พอสมควรกับวัย นอกจากนี้เธอยังเป็นเด็กฉลาด สามารถควบคุมชีวิตของตัวเองได้ ในขณะที่ต้องแบกรับภาระของผู้เป็นแม่ด้วย เมื่อแม่บอกให้ซื้อเบียร์ไปให้ยายบ้าง สาวน้อยก็แต่งตัวด้วยชุดที่ดีที่สุด เขียนเปลือกตาสีเข้มเป็นพิเศษ เตรียมตัวที่จะรับมือห่ม ๆ ปลายทาง

ระหว่างทางนั่นเอง แฟนของยายก็พยายามล่อคร่าตัวเธอไป แต่แม่สาวน้อยก็ตะโกนคำเอาด้วยน้ำเสียงดั่งลั่นชนิดที่ทุกคนในถนนต้องได้ยิน เจ้าหมอนั่นจึงรีบไปที่บ้านของยายอีกทางหนึ่งเพื่อจะเอาชนะเธอให้ได้ และนอนคอยที่อยู่ ในขณะที่ยายออกไปข้างนอก

เมื่อหนูน้อยหมวกแดงมาถึง เจ้าตัวร้ายก็หลอกล่อให้เธอเข้าไปในห้องนอนด้วยความเข้าใจผิดคิดว่ายายป่วยนอนชมอยู่บนเตียง แม่หนูสังเกตได้ว่าผิดทำ จึงแกล้งถ่วงเวลาโดยการถามโนนถามนี่ ในที่สุดก็ฉวยโอกาสวิ่งหนีออกมา โดยเจ้าหมอนั่นไล่กวาดตามหลัง หนูน้อยหมวกแดงรีบวิ่งไปทางที่มีตำรวจ ซึ่งช่วยรวบตัวเจ้าคนชั่วไว้ได้ในที่สุด

วิเคราะห์ทริตเมนต์แบบที่ 3

ลักษณะความสำคัญของการทริตเมนต์

1. ในยุคกลางของฮอลลีวู้ด นายทุนหรือผู้อำนวยการสร้างจะตัดสินใจเลือกสร้างภาพยนตร์จากบทที่เขียนมาในรูปแบบของทริตเมนต์เท่านั้น เพื่อดูว่าเรื่องราวดังกล่าวจะปรากฏเป็นภาพยนตร์ในลักษณะใด ทริตเมนต์จึงมีใช้ต้นฉบับหรือต้นแบบของเรื่อง หากเป็นการบรรยายว่ามันจะออกมาเป็นภาพยนตร์อย่างไร
2. ลักษณะเฉพาะของทริตเมนต์ก็คือ จะต้องเป็นข้อเขียนที่อ่านแล้วสามารถเห็นภาพได้ว่า เรื่องราวนั้นๆ จะดำเนินไปบนจอภาพยนตร์เช่นไรเสมอ
3. ทริตเมนต์ที่ดีนั้น อาจจะเขียนกันแค่หน้าเดียวหรือสองหน้าก็ได้ แต่ต้องสามารถนำเสนอได้ว่าผลขั้นสุดท้ายจะมีรูปร่างหน้าตาเช่นไร และบางเรื่องเราอาจเขียนทริตเมนต์ได้หลายรูปแบบด้วยกัน (ดังตัวอย่างทริตเมนต์เรื่อง หนูน้อยหมวกแดงในซีทลฉบับนี้)

การทำทริตเมนต์ ช่วยให้การพัฒนาความคิดของเรื่องและ โครงเรื่องเป็นไปอย่างมีระบบ มีความสอดคล้องกันเป็นเอกภาพ ตรงเป้าหมาย และตรงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ บทในขั้นทริตเมนต์นี้ จะต้องถูกต้องสมจริงไม่มีการเปลี่ยนแปลงตัวเรื่องอีกเรื่องแล้ว ด้วยเหตุที่เราจะต้องใช้มันเป็นแม่บทในการเตรียมงานสร้าง ในการเขียนบทเจรจา และการกำหนดภาพในรายละเอียดที่ว่าด้วยมุมกล้องและการเคลื่อนไหวกล้อง รวมทั้งการเชื่อมต่อภาพ ซึ่งหมายความว่า เมื่อถึงขั้นนี้ นายทุนหรือผู้อำนวยการสร้างสามารถดูบทและตัดสินใจที่จะผลิตหรือไม่ผลิตภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ ได้เลย

แหล่งอ้างอิง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2546) “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาพนิ่งและภาพยนตร์
หน่วยที่ 1- 7” นนทบุรี สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช